

Białystok, 02 grudnia 2020 r.

Prezydent
Miasta Białegostoku

ORN-I.0003.199.2020

Pan
Marcin Moskwa
Radny Rady Miasta Białystok

W odpowiedzi na Pana interpelację w sprawie działań antysmogowych, odnosząc się do poszczególnych punktów, uprzejmie informuję, co następuje.

Ad 1.

W sezonie grzewczym 2019/2020 (od października 2019 r. do końca marca 2020 r.), Straż Miejska w Białymstoku przeprowadziła ogółem 555 kontroli nieruchomości.

Ad 2.

Podczas ww. kontroli, strażnicy stwierdzili 26 nieprawidłowości, w wyniku których nałożono 18 mandatów karnych, w 6 przypadkach zastosowano środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, natomiast w 2 przypadkach wdrożono czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia.

Pozostałe kontrole nie potwierdziły wystąpienia nieprawidłowości.

Ad 3.

Na dzień dzisiejszy, Sejmik Województwa Podlaskiego dla obszaru miasta Białegostoku, jak również dla województwa podlaskiego, nie podjął uchwały antysmogowej. Takich uchwał nie podjęły w Polsce również Sejmiki Województw Lubelskiego i Warmińsko – Mazurskiego.

Zgodnie z art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.), Sejmik województwa, w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko, może w drodze uchwały wprowadzić ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, tzw. uchwały antysmogowej.

Pomimo braku uchwały „antysmogowej”, Miasto Białystok posiada dokumenty strategiczne, w oparciu o które realizuje działania naprawcze zmierzające do poprawy jakości powietrza na terenie miasta Białegostoku, tożsame z programem walki ze smogiem. Są to :

- „Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja białostocka”, przyjęty uchwałą Nr XXXIV/415/13 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 20 grudnia 2013 roku;

- „Program Ograniczania Niskiej Emisji dla Miasta Białegostoku” przyjęty uchwałą Nr XIX/273/16 Rady Miasta Białystok z dnia 29 lutego 2016 roku;
- „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Białegostoku do roku 2020” przyjęty uchwałą Nr XXXIV/554/17 Rady Miasta Białystok z dnia 24 kwietnia 2017 roku.

W „Programie ochrony powietrza dla strefy aglomeracja białostocka” określono m. in. harmonogram realizacji działań naprawczych polegających na redukcji emisji w celu osiągnięcia poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, dla których stwierdzono przekroczenia (w przypadku m. Białegostoku są to: pył zawieszony PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)piren). Jednym z działań naprawczych jest obniżenie emisji z mieszkań i domów ogrzewanych indywidualnie (głównie piecami węglowymi) w zabudowie wielorodzinnej oraz jednorodzinnej, tzw. niskiej emisji, która ma największy udział w powstawaniu smogu.

W związku z ww. zadaniem, w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń z pieców i kotłowni opalanych paliwem stałym, przyjęto „Program Ograniczania Niskiej Emisji dla Miasta Białegostoku”, w którym określono zasady udzielania dotacji celowych na likwidację systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym i zastosowanie innego systemu ogrzewania tj. podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej, lub zainstalowanie ogrzewania gazowego lub elektrycznego lub olejowego lub pompy ciepła lub kolektorów słonecznych. W ramach tego Programu, w latach 2016-2020 przyznano 46 dotacji, w tym 37 dotacji na kotły gazowe (8 w trakcie realizacji), 2 - na pompy ciepła oraz 7 - na kolektory słoneczne.

W dokumencie „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Białegostoku do roku 2020” określono zadania zmierzające do poprawy efektywności energetycznej, skutkujące redukcją zużycia energii finalnej, zwiększeniem udziału wykorzystania odnawialnych źródeł energii OZE, redukcji emisji gazów cieplarnianych. W ramach działania „BIA014 – poprawa efektywności energetycznej, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii lub zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w budynkach jednorodzinnych”, Miasto Białystok podpisało z Województwem Podlaskim umowę o dofinansowanie projektu pn. „Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej w Białymstoku”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Projekt objął 450 gospodarstw domowych, na wykonanie 225 szt. instalacji solarnych oraz 225 szt. instalacji kotłów gazowych. Montaż kotła gazowego uwarunkowany był jednoczesną likwidacją istniejącego kotła. Na dzień dzisiejszy, projekt w zakresie instalacji 225 szt. kolektorów słonecznych jest zakończony, a w zakresie kotłów gazowych – 2 z 225 sztuk instalacji, z przyczyn niezależnych od Miasta i Wykonawcy, nie zostały jeszcze zakończone.

Ponadto, po przeanalizowaniu treści uchwał antysmogowych podjętych dla innych miast lub województw, należy stwierdzić, że wprowadzone w nich ograniczenia lub zakazy dotyczące eksploatacji instalacji grzewczych opalanych paliwem stałym, w zakresie rodzaju i jakości stosowanych paliw, dopuszczonych do stosowania kotłów, okresów obowiązywania ograniczeń lub zakazów w ciągu roku, wydają się kosztowne dla mieszkańców, mogą spowodować dotkliwy wzrost kosztów ogrzewania, przez co tysiące ludzi mogą znaleźć się w sytuacji ubóstwa energetycznego.

W przyjętych uchwałach antysmogowych znalazły się m.in. następujące ograniczenia lub zakazy dotyczące eksploatacji instalacji grzewczych opalanych paliwem stałym:

- nakazy związane z koniecznością wymiany i likwidacji starych pieców i kotłów, ze wskazaniem następujących terminów zaprzestania ich użytkowania:
  - kotły niespełniające wymogów emisyjnych żadnej z klas – od 1.01.2022 do 1.01.2026 (w zależności od czasu eksploatacji kotła – woj. podkarpackie, śląskie), do 1.01.2023 (Kraków i woj. małopolskie, łódzkie, mazowieckie), do 1.07.2023 (woj. świętokrzyskie), od 1.01.2024 (woj. kujawsko-pomorskie, wielkopolskie), do 1.09.2024 (woj. pomorskie, poza m. Sopot);
  - kotły i piece niespełniające wymogów emisyjnych 3 klasy – do 1.07.2023 (woj. świętokrzyskie), od 1.07.2024 (Wrocław i woj. dolnośląskie, kujawsko-pomorskie), do 1.09.2024 (woj. pomorskie poza Sopotem);
  - kotły i piece spełniające wymogi emisyjne klas 3 i 4 – do 1.01.2027 (Kraków i woj. małopolskie, łódzkie,), do 1.07.2024 (woj. świętokrzyskie), do 1.09.2026 (woj. pomorskie, poza m. Sopot), od 1.01.2028 (woj. mazowieckie, podkarpackie, śląskie, kujawsko pomorskie);
  - kotły i piece spełniające wymogi emisyjne klas 3, 4 i 5 – od 1.01 2028 (Poznań, Kalisz i woj. wielkopolskie), od 1.07.2028 (Wrocław i woj. dolnośląskie, śląskie kujawsko pomorskie);
  - kotły i piece spełniające wymogi emisyjne klasy 5 – do 1.07.2026 (woj. świętokrzyskie), do 1.09.2035 (woj. pomorskie, poza m. Sopot),
- obowiązek użytkowania wyłącznie kotłów spełniających wymogi emisyjne klasy 5:
  - od 1.01.2023 (Zielona Góra, Gorzów Wielkopolski), 1.01.2027 (woj. lubuskie poza m. Zielona Góra i Gorzów Wielkopolski, woj. łódzkie), 1.01.2028 (woj. mazowieckie, śląskie);
- zakaz spalania m. in. węgla (o udziale ziarna 0-3mm powyżej 15%) i biomasy (o poziomie wilgotności powyżej 20%):
  - od 1.07.2017 (Kraków i woj. małopolskie), od 1.09.2017 (woj. śląskie), od 1.11.2017 (woj. opolskie), od 1.05.2018 (woj. łódzkie, Poznań, Kalisz i woj. wielkopolskie), od 1.06.2018 (woj. podkarpackie), od 1.07.2018 (woj. mazowieckie, Wrocław i woj. dolnośląskie), od 1.01.2021 (woj. pomorskie, poza m. Sopot), od 1.07.2021 (woj. świętokrzyskie), od 1.01.2024 (Sopot), od 1.01.2027 (woj. śląskie).

Niektóre z przyjętych w uchwałach antysmogowych regulacji, znajdują odzwierciedlenie w obowiązujących przepisach prawa, m.in. w rozporządzeniach:

- Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe (Dz. U. poz. 1690 ze zm.), w którym dla kotłów o mocy cieplnej nie większej niż 0,5 MW określono graniczne wartości emisji odpowiadające wymaganiom klasy 5 standardów emisyjnych wg normy PN-EN 303-5:2012;
- Ministra Energii z dnia 27 września 2018 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (Dz. U. poz. 1890), w którym dla paliw stałych wykorzystywanych w kotłach o mocy cieplnej do 1 MW określono wymagania jakościowe parametrów mających bezpośredni wpływ na wielkość emitowanych zanieczyszczeń tj. m.in. zawartość popiołu, zawartość siarki, wartość opałowa.

Ponadto, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wskazuje się na obszarze objętym planem – dopuszczony do stosowania system grzewczy i rodzaj paliwa.

Ad 4.

W sezonie grzewczym 2019/2020, Straż Miejska w Białymstoku przeprowadziła 380 kontroli z użyciem smogobusa (w użyciu od października 2019 r.). Smogobus wyposażony jest w sprzęt pomiarowy (czujniki, analizatory), w tym w:

- pyłomierz umożliwiający pomiar stężeń pyłów zawieszonych PM 10 i PM 2,5, których poziom może wskazywać na termiczne przekształcanie odpadów; z użyciem pyłomierza dokonano 224 pomiarów pyłu zawieszonego PM,
- przenośny detektor wielogazowy z funkcją odczytu czterech gazów: siarkowodoru, tlenu azotu, tlenu węgla oraz lotnych związków organicznych; na obecność czadu przeprowadzono z jego użyciem 18 pomiarów; wykorzystywany jest on również do osobistej ochrony funkcjonariuszy oraz identyfikacji zagrożeń w trakcie podejmowania czynności kontrolnych pomieszczeń.

Smogobus posiada kamerę umieszczoną na dachu pojazdu, na teleskopowym 3,5 metrowym maszcie z wysięgiem do 6,5 metra, co pozwala na obserwację okolicy. W ten sposób strażnicy sprawdzają, czy ktoś nie emituje w danym rejonie zbyt dużej ilości dymu i czy jego kolor nie wskazuje na spalanie odpadów. Daje to ewentualną podstawę do przeprowadzenia kontroli nieruchomości. Wymienione urządzenia znacznie podnoszą wydajność pracy ekopatrol Straży Miejskiej, przyspieszając czas przeprowadzania interwencji oraz kontroli.

Od stycznia 2020 r. Straż Miejska posiada bezzałogowy statek powietrzny – dron, który w sezonie grzewczym 2019/2020 nie był wykorzystywany do działań antysmogowych. Początkowo wynikało to z konieczności uzyskania uprawnień przez strażników do obsługi tego sprzętu. Od dnia 26 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r. dron był używany do kontroli oraz obserwacji osiedli mieszkaniowych na terenie miasta pod kątem niestosowania się osób do ograniczeń oraz nakazów reżimu sanitarnego. W tej sytuacji nie jest możliwe ocenienie skuteczności tego sprzętu do działań antysmogowych.

Ponadto informuję, że w sezonie grzewczym 2020/2021 (od 1 października 2020 r. do 26 listopada 2020 r.) Straż Miejska w Białymstoku przeprowadziła:

- 95 kontroli nieruchomości; nieprawidłowości wykryto w 7 przypadkach, w wyniku których nałożono 5 mandatów karnych, w 2 przypadkach zastosowano środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia.
- 207 kontroli zanieczyszczeń powietrza, w tym z wykorzystaniem drona - 196 pomiarów, które przedstawiają zawartość w powietrzu pyłów: PM 2,5; PM 10 oraz związków chemicznych CH₂O i HCN oraz 11 pomiarów powietrza z wykorzystaniem pyłomierza na zawartość pyłu PM.

z up. PREZYDENTA MIASTA
Krzysztof Marek Karpieszuk
SEKRETARZ MIASTA

Sprawę prowadzi:

Departament Ochrony Środowiska
Elżbieta Garbacik tel. 85 869 65 16

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Ochrony Środowiska

Anna Jeżewska 02.12.2020
Anna Jeżewska